

**Kõrveküla raamatukogu – Tartu maakonnaraamatukogu
2016. aasta aruanne**

Kõrveküla 2017

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	3
2. Juhtimine	4
2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud	4
2.2 Eelarve.....	5
2.3 Projektid	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.....	7
2.4.1 Ülevaade täiendkoolitusest.....	8
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	9
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised Lisa 2.....	
2.4.4 Erialahariduse omandamine.....	10
2.4.5 Töötajate tunnustamine.....	10
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht	10
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	10
3. Kogud, kogude komplekteerimine ja töötlemine	11
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused	13
3.1.1 Raamatute komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	15
3.1.2 Perioodika komplekteerimine.....	15
3.1.3 Auviste komplekteerimine.....	16
3.2 Inventuurid ja mahakandmised	16
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	17
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	17
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	17
4.3 RVL teenindus	18
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine.....	18
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	18
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus.....	19
4.4.4 Laste- ja noorteüritused.....	20
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	20
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond kultuurikeskusena	21
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.....	22
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	23
4.9 Andmebaasid	24
5. 2017. aasta tegevused	24

Üldkasutatavate raamatukogude arv Tartumaal:

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.15)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Tartu	52068	21	39	9	48

Võrdlusarvud aastad 2015 / 2016

- Teenindatavate arv 51557 / 52068 +511
- Raamatukogude arv kokku 49 / 48 - 1
- Haruraamatukogude arv 8 / 9 + 1
- Välisteeninduspunktide arv 10 / 9 - 1
- Interaktiivsete teenuste arv 17 / 24 + 7

1.Põhilised tegevussuunad (rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine, [RaRS § 5\(5\) 3\)](#))

Rahvaraamatukogude statistilise aruande täitsid 39 raamatukogu, Kõrveküla raamatukogu poolt

need kontrolliti ja edastati Eesti Rahvusraamatukogule. Aastaruanne on koostatud Tartumaa rahvaraamatukogude poolt esitatud aruannete põhjal:

http://tmk.tartuvv.ee/files/2016_aasta_aruanded.pdf

Kõrveküla raamatukogu koostas esitluse maakonna raamatukogutöö tähtsamatest statistilistest näitajatest, mida tutvustati raamatukogutöötajate teabepäeval. Tartumaa raamatukogud andsid 2016. aastal väärilise panuse maakonna kultuuri- ja hariduselu rikastamiseks.

Esiletõstmist vääri vaid ettevõtmisi Tartumaa raamatukogudes:

* Tartumaa XV lasteraamatupäev „Nali naljaks”.

* 4-ndate klasside ettelugemisvõistluse „Meri raamatulugudes” eelvooru korraldamine Kõrveküla

raamatukogus ja eelvooru võitja Säde Einasto kolme parima ettelugeja hulka jõudmine vabariiklikul võistlusel.

* Lugemisprojekt Tartumaa lastele „Lugedes lossi” Alatskivi raamatukogu eestvõttel.

* Lugemistunni „Ramsik”, mänguplatsi avamine ja loovustoa korraldamine Lohkva raamatukogus

koostöös MTÜ Lohkva külaseltsiga.

* Ürituse Maarjamaa laulud Henrik Visnapuu luule ainetel - Järvelja raamatukogu korraldusel.

* Maletunnid lastele pühendatud Paul Kerese 100. sünniaastapäevale Koosa raamatukogus.

* Külustusmängus „Unustatud mõisad” osalemine Kuuste raamatukogu poolt.

* Tallinna Keskraamatukogu raamatubuss „Katariina Jee” külaskäik Tartumaale.
* Raamatu „Pisike puu” pidulikud üleandmisüritused koostöös omavalitsustega.
* Tartumaa omavalitsused tähistasid 25. aastapäevi ja raamatukogud andsid koostööüritustesse oma panuse raamatu- ja fotonäituste ja esitluste näol. Raamatukogu aastapäevauituste korraldamine:
Kuuste 90, Vedu 85, Äksi 30, Tartu maakonnaraamatukogu 65.

Positiivseks arenguks võib pidada 2016.aastal Vara valla väikese Välgi raamatukogu tegutsemise jätkamist üleviimisega külamajja kuigi suur osa raamatufondist tuli ruumipuudusel kustutada. Lähte Ühisraamatukogus lõppes renoveerimise I etapp, saadi uusi riuleid ja lastele oma vaipkattega raamatunurk. Puhja valla raamatukogude reorganiseerimist ja ühtsena tegevuse jätkamist. 2016. aasta oli omavalitsuste ühinemisläbirääkimiste ja ühinemisotsuste tegemise aasta, näiteks Meeksi, Vara, Alatskivi ja Rannu vallas olid aruteludesse ja komisjonidesse kutsutud ka raamatukogutöötajad. Missugused muudatused toimuvad raamatukogudega pärast uute omavalitsuste volikogude valimisi on momendil raske öelda, aga Tartumaa raamatukogud on koostöökõks valmis ja võimelised kohanema uues olukorras parema lugejateeninduse nimel.

Raamatukogude tegevused merekultuuri aastal.

Korraldati kokku 85 üritust: näitusi, väljapanekuid, ekskursioone, ettelugemispäevi, Meisterdamistunde. Näiteks merelaulude pooltund ja ekskursioon „Silmitsi merega” Melliste raamatukogus. Kõrveküla raamatukogu algatas koostöös fotorühmitusega Hetkepüüdjad rändnäituse „Mere kutse”, mida on eksponeeritud erinevates kultuuri. ja haridusasutustes üle Eestimaa. Tartumaa raamatukoguhoidjad tähistasid merekultuuriaastat ühise koolitusreisiga „Tervislikult näoga mere poole” koostöös Tartu Maavalitsuse tervisetoa ja Tervise Arengu Instituudiga.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

Tartumaal teenindab kasutajaid kokku 48 raamatukogu, neist 9 haruraamatukogu ja üks maakonnaraamatukogu.

Ühendatud rahva- ja kooliraamatukogud - 10

- Alatskivi
- Elva
- Ilmatsalu
- Kambja
- Kuuste
- Kõrveküla / Härma
- Lähte
- Meeksi
- Rannu
- Tõrvandi

Ühendatud ülesanded külakeskuste, postipunktide, muuseumide jne.

- Ilmatsalu/ postipunkt
- Kokora /sots.töö
- Konguta/ postipunkt

- Luunja/ postipunkt
- Piirissaare/ turism
- Rannu / muuseum
- Roiu /postipunkt
- Teedla /kultuur, muuseum
- Varnja/ külamaja
- Välgi/ külamaja
- Äksi/ muuseum

Rannu vallavalitsuse 2015.a. otsusega suleti 01.01.2016 Kureküla haruraamatukogu. Rannu valla elanikke jäävad teenindama Rannu ja Sangla raamatukogud.

Puhja Vallavolikogu 29.02.2016. a. otsusega nr 11 „Puhja Vallavalitsuse hallatavate asutuste tegevuse ümberkorraldamine” liideti alates 01.04.2016 Puhja raamatukoguga Ulila ja Uula raamatukogud. Uuel raamatukogul on uus põhimäärus (kinnitatud Puhja Vallavolikogu määrusega

01.04.2016) ja kasutamise eeskiri (kinnitatud Puhja Vallavalitsuse määrusega 12.05.2016)

Vara vallavalitsuse otsusega ühendati Välgi raamatukogu külamajaga, raamatukogu fond viidi üle

külamaja II korrusele, kus on palju vähem ruumi, fondi suurust vähendati 6205 eksemplari võrra.

Tartu vallavalitsuse korraldusega 20.04.2016 nr 183 kinnitati Kõrveküla raamatukogu nõukogu

koosseisus Astrid Hallik- Tartu Maavalitsuse kultuurispetsialist, Merike Karolin – Tartu Linnaraamatukogu teenindusjuht ja Jaana Puur – Tartu vallavalitsuse sotsiaalnõunik. Nõukogude

uus koosseis kinnitati ka Lähete, Vedu, Tammistu ja Äksi raamatukogudele. 22.06.2016 nr 324 Tartu

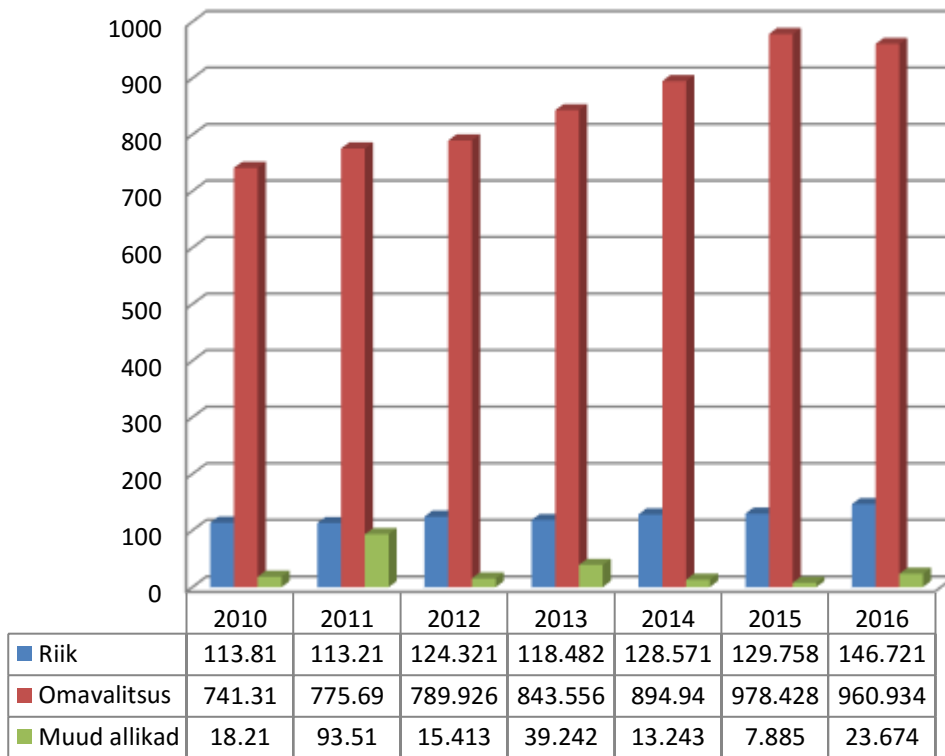
Vallavalitsuse korraldusega muudeti Härma haruraamatukogu avatud aegu seoses Kõrveküla Põhikooli õpilaste arvu suurenemisega ja klassiruumide vähesusega. Raamatukogu teenindab lugejaid vahetundide ajal ja pärast tundide lõppu.

2.2 Eelarve

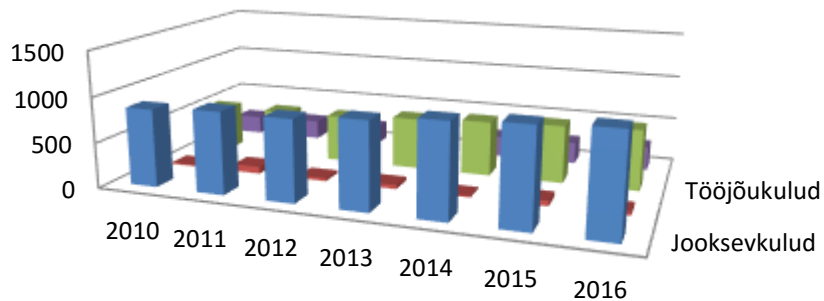
Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.15. €	Seisuga 31.12.16 €	Muutus %
Eelarve kokku	1116,071	1131,329	+ 1,37
sh keskraamatukogu	67,750	79,738	+ 17,70
Personalikulu	642,046	672,416	+ 4,73
sh keskraamatukogu	48,703	60,313	+ 23,84
Komplekteerimiskulu	243,199	267,118	+ 9,84
sh KOV-lt	147,371	156,804	+ 6,40
sh riigilt	89,708	93,37	+ 4,08
sh keskraamatukogu	10,296	10,942	+ 6,27
sh KOV-lt	4,990	5,018	+ 0,56
sh riigilt	4,885	5,474	+ 12,06
Infotehnoloogiakulu	27,837	27,487	-1,27
sh keskraamatukogu	1,450	0,717	-50,55

Eelarve tulud 2010-2016

Kululiikide võrdlus 2010 - 2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
■ Jooksevkulud	860.29	904.71	898.39	957.195	1021.967	1058.015	1091.062
■ Investeeringud	13.04	78.13	30.516	43.895	14.787	58.056	40.267
■ Tööjõukulud	507.59	521.56	524.939	575.294	613.385	642.046	672.416
■ Komplekteerimiskulud	205.16	218.51	213.982	226.036	234.554	243.199	267.118

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kõrveküla			
Riigikogu täiendav toetus / <u>Teavikud raamatukogudele</u>	II-IV kvartal	5000,00 Jagunemine: 663,00 417,19 539,55 538,59	5000,00
Järvelja			
Meerapalu			
Ulila			
Välgi			
<u>Arvutikomplektid raamatukogudele</u>			
Nina		568,20	
Kolkja		568,20	
Piirissaare		568,20	
Uula		568,20	
Varnja		568,20	
Raamatukoguhoidjate juubelitoetuste taotlused Kultuurkapitalile	I-IV kv.	1800,00	1800,00
Raamatukogu 65 - Kultuurkapital	IV kvartal	198,00	399,39
Raamatukogutöötajate infotehnoloogilise pädevuse arendamine – Kultuurimin.	III kvartal	400,00	570,00
Alatskivi			
Lugedes lossi - Kultuurkapital	II-IV kv.	250,00	650,00
Ilmatsalu			
Kohtumine Ly Seppel- Ehiniga ja Kristiina Ehiniga. Kultuurkapital	I kv.	200,00	400,00
Luunja valla keskraamatukogu			
Kultuuriloolised paigad. Alatskivi loss. Rahastajaks KOP	III kv.	95,00	150,00
Lähte			
Tartumaa XV lasteraamatupäeva korraldamine – Kultuurkapital	I-II kv.	300,00	553,00
Meeksi			
Kohtumine kirjanikuga – Kultuurkapital	IV kv.	120,00	145,00
Melliste			
Kodupaigapäev - Kultuurkapital	II kv.	200,00	505,00
Loovuse vägi - Kohaliku Omaalgatuse Programm	II kv. 2016- I kv. 2017	795,00	900,00
Muinastulede öö - Kultuurkapital	III kv. 2016	250,00	588,00
Vedu			
Raamatukogu 85. juubeli tähistamine - Kultuurkapital	IV kv.	300,00	588,00
Võõpste			
Võõpste Perekлубi Noorus tegutseb soojades ruumides - KOP	II-IV kv.	2000,00	2400,00
Kokku		11149	14648

Kõige suuremat mõju avaldas Riigikogu erakondade toetus (Peeter Ernitsa initsiatiivil) Tartumaa väikestele raamatukogudele infotehnoloogia riistvara ja väljaannete ostmise toetuseks. Eesti

Kultuurkapitalilt said raamatukogud ja töötajad toetust 3618 euro väärtuses - raamatukogutöötajate juubelitoetused ja raamatukogudes korraldatavad üritused. Kohaliku Omaalgatuse programmist saadi toetust koostöös külaseltsidega kodukoha arendamiseks.

2.4. Personali koosseis, juhtimine ja areng

Tartumaa	2015				2016			
	Kesk- rk	Linna- rk	Küla- rk	Kokku	Kesk- rk	Linna- rk	Küla- rk	Kokku
Raamatukoguhoidjad	5	11	52	68	5	9	48	62
sh. osalise tööajaga raamatukoguhoidjad	1	1	23	25	1	1	17	19
Koosseis (raamatukoguhoidjad)	4,3	10,5	40,45	55,25	4,3	8,5	39,25	52,05
Teised	0	2	8	10	0	2	9	11
sh. osalise tööajaga teised	0	1	8	9	0	0	9	9
Koosseis (teised)	0	1,5	3,25	4,75	0	2	3,4	5,4
Töötajate arv kokku	5	13	60	78	5	11	57	73
sh. osalise tööajaga töötajate arv kokku	1	2	31	34	1	1	26	28
Koosseis (töötajad kokku)	4,3	12	43,7	60	4,3	10,5	42,65	57,45
B. Raamatukoguhoidjate arv hariduse järgi								
Ülikooliharidusega raamatukoguhoidjad kokku	4	6	28	38	4	6	24	34
sh. raamatukogundusharidusega	2	4	13	19	2	5	12	19
Keskharidusega raamatukoguhoidjad kokku	1	4	24	29	1	3	24	28
sh. raamatukogundusharidusega	1	0	7	8	1	0	8	9
C. Raamatukoguhoidjad, kes on läbinud kutsekoolituse	1	1	19	21	1	2	19	22

Elva Linnaraamatukogust lahkus üks töötaja, lapsehoolduspuhkusele jäi üks ja asemele tuli üks

töötaja, ajutine koosseisu vähenemine 1 võrra. Valmis raamatukogu arengukava 2016-2020. Luunja valla keskraamatukogus koostati ja kinnitati 03.03.16 Luunja valla raamatukogude kasutamise eeskiri; Luunja valla keskraamatukogu nõukogu 16.03.16; Tasuliste teenuste hinnakiri; Luunja valla raamatukogude dokumentide loetelu ja valla raamatukogude arengukava teine etapp.

Alates 01.04.2016 ühendati kolm Puhja valla raamatukogu. Ühiseks nimeks sai Puhja Raamatukogu; Ulila ja Uula raamatukogud töötavad harukogudena ja töötajate ametinimetuseks on juhatajad. Puhja Raamatukogu juhib direktor. Raamatukogude töötajatel on uued töölepingud ja ametijuhendid. Lahtiolekuajad jäid endisteks. Raamatukogud omavad ühist eelarvet. Vallavalitsuse

otsuse põhjal on Ulila ja Uula harukogude juhatajate töökoormuseks 0,6 ametikohta ja Puhja Raamatukogu direktoril on 1,0 ametikohta (Puhja Vallavalitsuse korraldus nr 108, 31.03.2016)

04.05.2016 kinnitatud uued Roiu raamatukogu töösisekorraeeskirjad.

Tõrvandi raamatukogu avatud aeg pikenes 2 tunni võrra nädalas.

Võnnu raamatukogu teine töötaja lahkus ametist 01.01.2016 ja 0,5 töökohta jäi aasta jooksul täitmata.

Tööinspeksioon kontrollis raamatukogude tööohutust Elva Linnaraamatukogus, Lohkva ja Laeva

raamatukogudes. Tööinspeksiooni teavituskirja alusel täiendasid ja uuendasid mitmed raamatukogud tööohutusalasid eeskirju ja esmaabi vahendeid.

Tartumaa raamatukogude lahtiolekupäevade arv on vähenenud 472 päeva võrra seoses mitmete

raamatukogutöötajate haiguspuhkustega. Keskmise avatud päevade arv oli 201, kõige rohkem päevi olid avatud Elva, Alatskivi ja Rõngu raamatukogud.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Ühendatud rahva- ja kooliraamatukogude töötajad osalesid kirjastuse Avita ja Koolibri teabepäevadel ja kooliraamatukogude teabepäevadel. Raamatukogutöötajad osalesid veel algupärase lastekirjanduse päeval, lasteraamatukogutöötajate päeval, maaraamatukoguhoidjate

teabepäevadel ja suvelaagrites, raamatukogupäevade avauritusel ERM-s, Põlva Keskraamatukogu

kutsel osales neli Tartumaa raamatukoguhoidjat lastetöölalasel koolituspäeval Põlvas, Tartu Maavalitsuse noorsootöölalasel õppereisil Brüsselisse oli võimalus osaleda kolmel raamatukogutöötajal, seksioonijuhtide õppereisil Osmussaarele osales üks töötaja; Lastekirjanduse

Keskuse algatatud projekti „Aitan lapsi raamatute juurde” stardikoolitusel osales viis raamatukogutöötajat. Rahvaraamatukogude suveakadeemias osales kaks töötajat, lasteraamatukogutöötajate suveakadeemias üks töötaja. Elva Linnaraamatukogu kaks töötajat osalesid Kristiina Ehini loovkirjutamise kursusel.

Tartu Ülikooli Raamatukogu korraldatud infopädevuse e-kursuse läbis kaks töötajat; B.G. Forseliuse Seltsi väärtuskasvatuse suvekoolis osales üks töötaja; Eesti Rahvapärimuse Kooli rahvapärimusega seotud kuuel koolitusel osales kaks töötajat; tervishoiu, tööohutusalasel ja

esmaabikoolitusel osales 3 töötajat; Võrumaa Kutsehariduskeskuse ökoturismi toodete ja teenuste

praktilise arendamise kursuse läbis üks töötaja; Tallinna Keskraamatukogus toimunud vallaraamatukogutöötajate praktika läbisid kaks töötajat; Eesti Rahvusraamatukogu koolituse „Raamat ja ajaleht- mitte ainult paberil” läbisid kaks töötajat.

Lisa 1 Koolituste arvulised näitajad

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
10.02.	Pagulastemaatika, Lisaks raamatukogude töötulemuste võrdlus Haldusreform	Mare Ainsaar TÜ Hele Ellermaa Merle Aas Aivar Soop	2 1 1	39	80,00
30.03.	Motiveeritud raamatukoguhoidja kui kogukonna alus	Jaanus Kangur + ETKA Andras	6	34	0
12.- 13.05.	Koolitusreis Harjumaale "Tervislikult näoga mere poole"	Koostöös Tervise Arengu Instituudi, Tallinna TÜ ja Harjumaa Keskraamatukoguga	18	33	2046,00
7.09.	Infotehnoloogiliste teadmiste arendamine: Samsung School tarkvara, nutiseadmed, Foxcademy õppeplatform	TTÜ Mektoory: Tea Varrak, Tiina Kasuk jt.	8	24	400,00
23.09.	Tutvumine Lähte Ühisraamatukogu ja Tallinna Keskraamatukogu raamatubussi teenustega	Heili Tali, Üllar Loks, Kaie Holm	4	31	0
9.11.	Raamatute parandamine, praktikakogemused kohtumine Kirjanike tuuril osalevate kirjanikega	Imbi Härson, Teele Tamm, Anne Toome, Viive Vink, Eeva Park, Peeter Helme, Toomas Vint	4	34	0
7.12.	Põhjamaade raamatukogude külastamise kogemusi, Tartu maakonna rk. 65	Ülle Siska, Hele Ellermaa	4	49	240,00

2016. koolituste korraldamisel lähtuti nii aktuaalsetest temadest nagu pagulaskriis, haldusreform, merekultuuri aasta, kui ka raamatukogutöötajate erialase arendamise vajadustest: töötamise motivatsioon kogukonnas, digioskuste arendamine, raamatute parandamine, teiste raamatukogude töökogemused, kirjanikega kohtumised.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Erialahariduse omandajaid 2016. aastal bakalaureuse- ja kraadiõppes ei olnud. Kaks töötajat Kallaste ja Lohkva raamatukogudest läbisid kutseõppe kursuse.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Tartu Maavanema tänukiri: Anne Toome, Maret Lukken, Anita Priks, Hele Ellermaa.

Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupi tänupreemiad juubelite puhul: Elga Alberi, Virve

Tamm, Ölme Kasetalu, Sigrid Piiri, Tatjana Sosnovskaja, Anna Krivoglazova.

ERÜ tänukiri: Virve Tamm, Kairit Alver (Aasta maaraamatukoguhoidja nominent 2016), Hele

Ellermaa (Teenetepreemia 2015).

Vallavalitsuste tänukirjad: Virve Tamm (Laeva valla aukodanik), Võõpste raamatukogu/Tiina

Arike, Viive Vink, Karin Evik, Anita Priks, Hele Ellermaa.

Kaitseliidu eriklassi teenetemedal: Viive Vink (Rannu Vabadussõja mälestusmärgi taastamise eest) **Keskoolide tänukirjad** Aili Annast, Anne Toome, Laine Meos.

Valla kultuurijuhhi tänukiri osalemise eest projektis „Lilleline Alatskivi,”- Aili Annast, Anne Toome.

Teeme ära talgupäeva tänukiri: Viive Vink, Anita Priks, Hele Ellermaa.

Külaseltside tänukirjad: Laine Meos.

Raamatukogude direktoritelt: Maie Loot, Piret Terve.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

Ruumide remondi- ja laienemisvajadused on märgitud Alatskivi, Konguta, Kuuste, Laeva, Luke,

Kavastu, Luunja, Lohkva, Nõgiaru, Ulila, Rannu, Koruste, Teedla, Vedu, Võnnu, Võõpste, Äksi

raamatukogude aruannetes. Piirissaare raamatukogu külastades oli nähtav vajadus ruumide kaasajastamiseks.

LISA 3 – tehtud remondid 2016.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Juurdepääs on tagatud 22 raamatukogus, ei ole tagatud 27, võrreldes eelmise aastaga muudatusi ei toimunud.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Riigikogu fraktsioonide toetuse eraldus võimaldas Tartumaa kõige väiksematele raamatukogudele (Kolkja, Varnja, Nina, Piirissaare, Uula) soetada uued arvutikomplektid.

Uued arvutid soetasid veel Kõrveküla, Alatskivi, Elva, Ilmatsalu, Luunja, Lohkva, Lähte, Melliste, Roiu, Vara, Äksi raamatukogud.

Printer-koopiamasinad Vedu, Kõrveküla ja Võõpste raamatukogud.

Dataprojektori Elva ja Tõrvandi raamatukogud.

Wifi leviala laienes Kallaste raamatukogule.

Wifi leviala on Tartumaal kokku 28 raamatukogus, ülikiire ühendus - interneti allalaadimiskiirus

100 Mbit/s ja rohkem on 6, kiire ühendus - interneti allalaadimiskiirus 30 kuni 99 Mbit/s on 8, aeglane ühendus - interneti allalaadimiskiirus 1 kuni 29 Mbit/s on 34. Kaabelühendust ei ole 10 ja

võimalik ainult mobiil vms traadita ühendus 10 raamatukogus.

Enamikus valdades toimus e-arvetele üleminek.

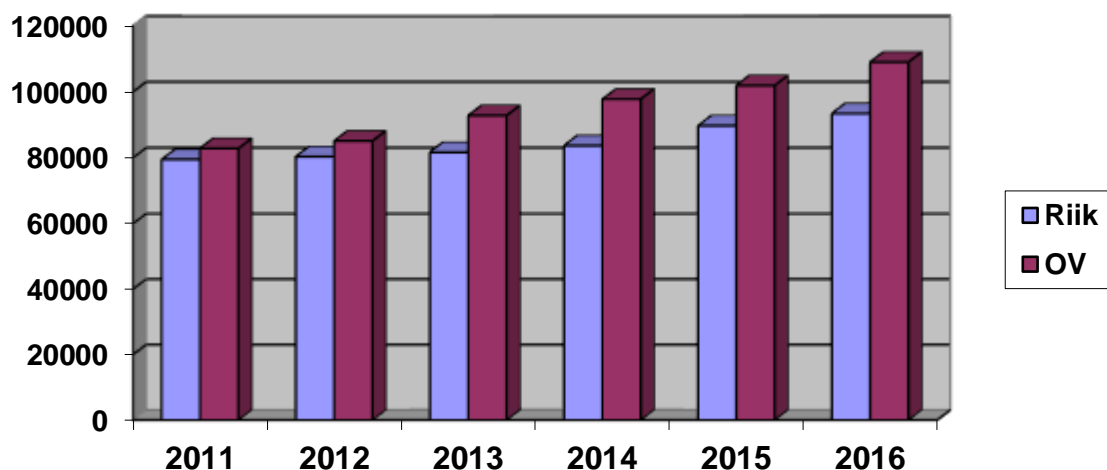
3. Kogud

Kõrveküla raamatukogu komplekteeris 2016. a raamatuid 45 raamatukogule, see oli 1 raamatukogu vähem kui 2015. aastal. Suleti Kureküla raamatukogu ja aasta lõpus ka Meerapalu.

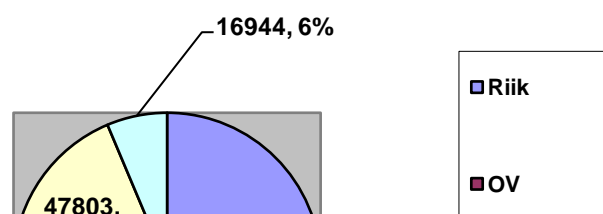
Kõik tellitud raamatud võtsime arvele ja töötlesime, kirjutades teavikusse soovitusliku UDK-põhise paigutusindeksi/kohaviida ja hinna, vajadusel kataloogisime, arveldasime, printisime saatelehed ja pakkisime ning saatsime raamatukogudesse. Samuti pidasime rahalist arvestust ja esitasime aruandeid.

Riigi poolt eraldati teavikute ostuks 93 371 eurot, millest 2 277 eurot oli lisaraha lastekirjanduse ostmiseks. Omavalitsused eraldasid 109 001 eurot, mõnevõrra rohkem kui lepingute järgi.

Teavikute ostuks raha riigilt ja OV

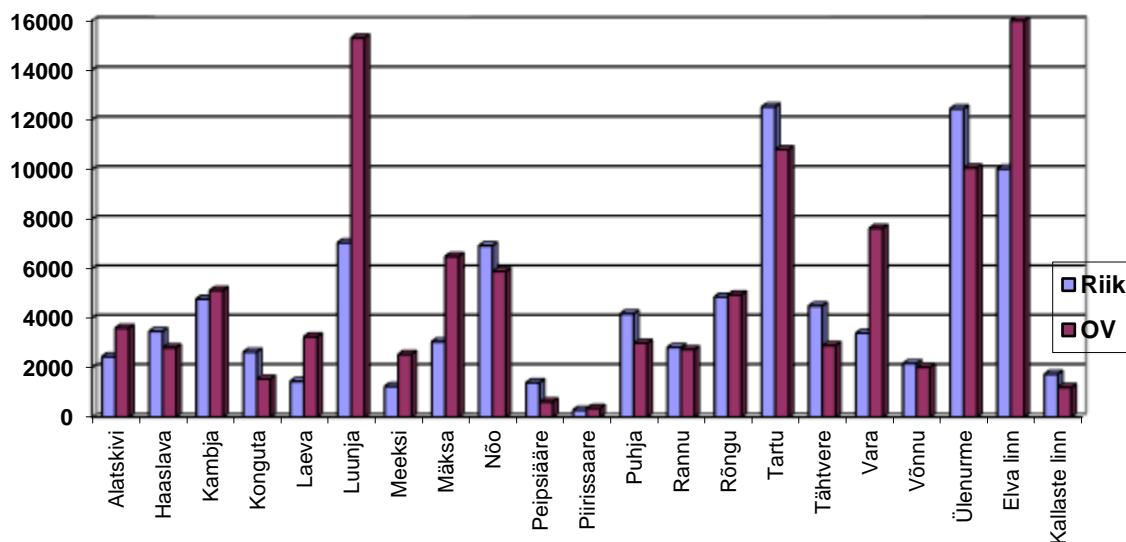
Teavikute ostmiseks riigilt 93 371 €, omavalitsustelt 109 001 € + perioodika 47 803 € = kokku 250 174 €

Kultuuriperioodikat telliti ka riigi eraldatud rahast 2700 euro eest.
 Riigidotatsiooni kasutamine Tartumaa raamatukogudes oli 51,1% ja ületas 30%

	2015	2016
Kulutatud raamatutele	49 046,37	45 051,08
kultuuriperioodikale	1 923,09	2 700,00
30% riigitoetuse summa	26 066,40	27 984,30

Teavikute ostuks raha OV lõikes

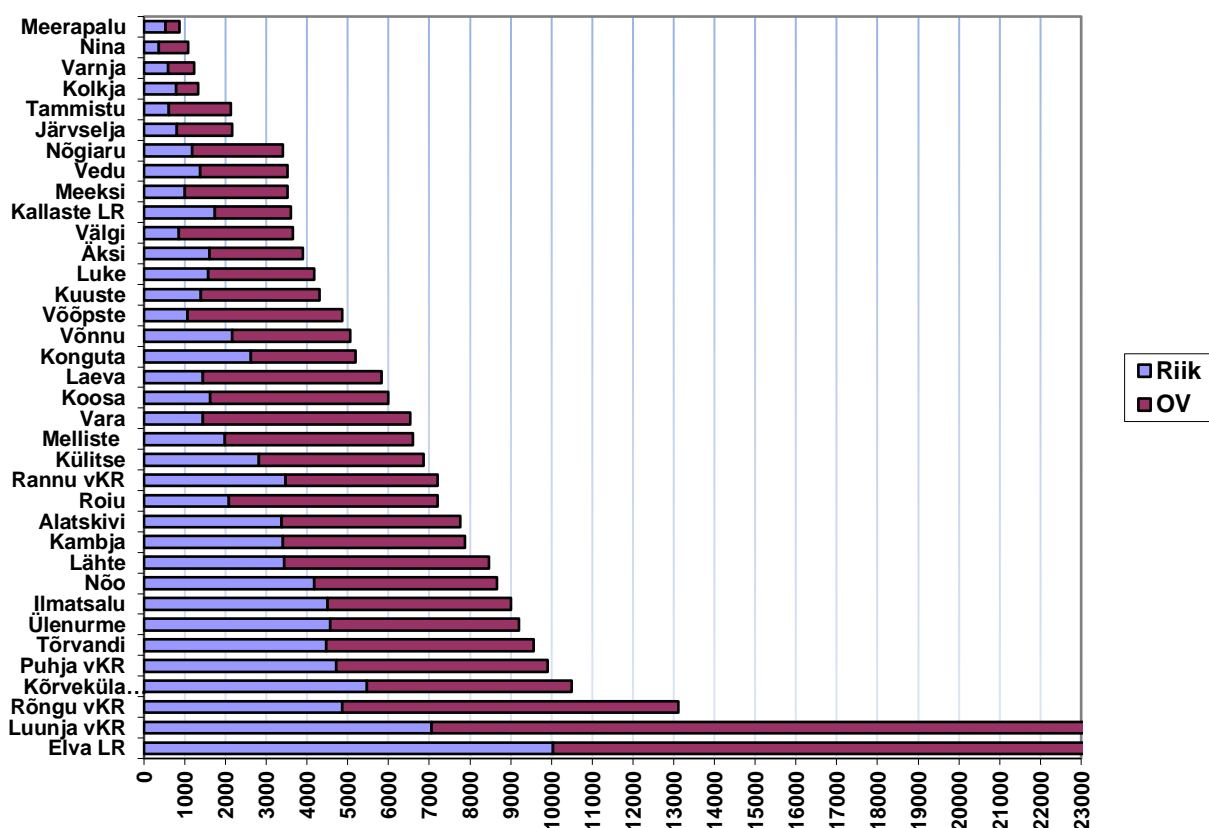
Tartumaal elanike arv suureneb, seetõttu ka raha rohkem, eriti Tartu linna ümbruses.

Riigi toetus elaniku kohta **1,74** eurot (eelmisel aastal sama)

OV toetus elaniku kohta **3** eurot (aasta tagasi oli **2,9** eurot)

Meelelahutusvõimaluste pakkumisel on raamatukogude eeliseks asjaolu, et raamatukoguteenused on tasuta – ainult kohaletulemise vaev, aga seegi võib olla probleemne.

Raamatukogude pingerida komplekteerimisraha järgi

Esmapilgul on kõik hästi, valdade keskraamatukogudel (vKR) ongi rohkem raha. Pole ka väga probleeme, et väiksemad ei saaks menukeid kätte. Igal raamatukogul on oma konto Rahva Raamatus ning valik tehakse ikka oma lugejate soove silmas pidades, mitte valla keskkogu eelistades.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Püüame komplekteerida nii, et kogud oleksid universaalsed, elanike põhivajadusi arvestavad. Lähtume põhimõttest, et igapäevasele midagi nii soove kui ka võimalusi arvestades. Küllalt palju ostsime soodumüükidelt ja kampaaniapakumistelt ja pidevalt tegime järelkomplekteerimist.

Eelistame eesti algupärasest ilukirjandust – nii lastele kui täiskasvanutele, tellime ka head- (au)hinnatud tõlkekirjandust ja teabekirjandust ning perioodikat ning veidi venekeelseid raamatuid. Tartumaal on valdavalt venekeelse lugejaskonnaga 5 raamatukogu: Kallaste, Kolkja, Varnja, Nina ja Piirissaare.

Teavikute tellimisel eelistame neid tarnijaid, kes oma transpordiga meile kauba kohale toovad. Samuti tellime kohalikelt kirjastustelt (nt. Ilmamaa, Petrone Print, Tea Kirjastus jne.) ja ka neile meeldib meilt otse tagasisidet saada. Kõige rohkem tellime Rahva Raamatust, sest seal on loodud tellimiskeskond internetis, kus igal raamatukogul on oma konto, kuhu oma soovid sisestada ja ühise koondtellimuse teeme läbi maakonnaraamatukogu.

Teavikuid tellime igal nädalal, raamatupakid teeme kolmenädalase intervalliga. Lepingute järgi viiakse pakid raamatukogudesse omavalitsuste vahenditega ja nii, nagu neile sobib ning ressursi jagub - rahaliselt ja ajaliselt.

Uus oli lisaraha lastekirjanduse ostmiseks – 2277 eurot. Meie jaotasime selle vajaduspõhiselt 17 raamatukogule – väiksematele/vaesematele, kus on lapsi teeninduspiirkonnas – nii, et raamatukogud said 100-200 eurot. Selle raha eest said raamatukogud osta 10-25 eksemplari lasteraamatuid rohkem. Ostsime raamatukogudele Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt

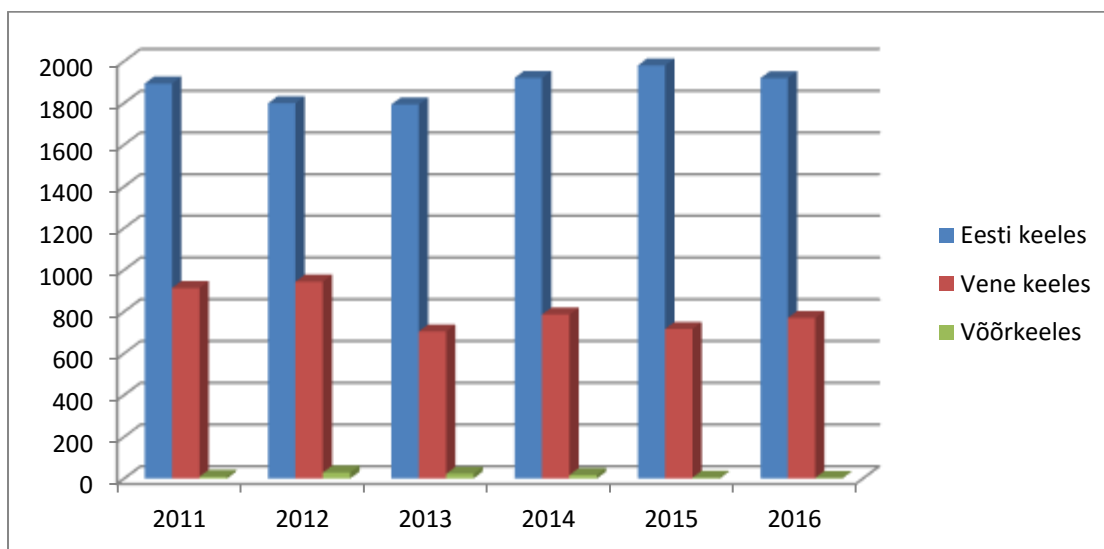
soovitatud ja teatmeteoseid. Keerulisem oli venekeelsete lasteraamatutega, sest valik on väike, samas olid need odavamad ja sai rohkem. Lastekirjanduse paremat kättesaadavust panid lugejad tähele ja võtsid kenasti vastu.

Melliste raamatukogus on kõige suurem lastekirjanduse osakaal.

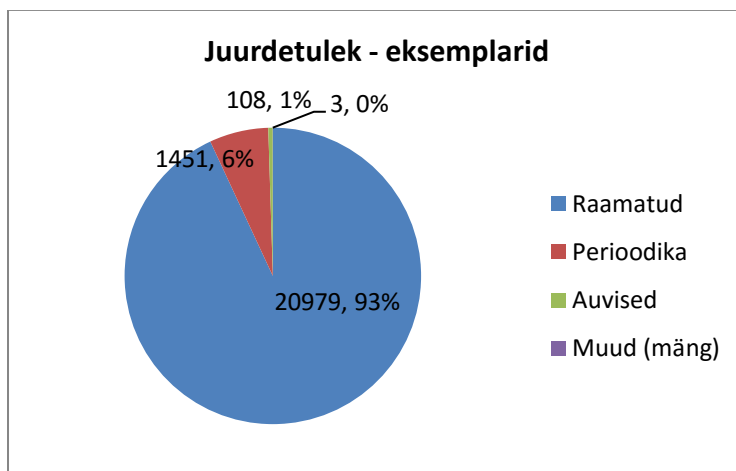
Uus oli ka tartumaalase Peeter Ernitsa initsiatiivil Riigikogust saadud täiendav toetus, millest pool kasutati raamatukogude soovil arvutite ostuks ja teine pool raamatute ostuks. ~2200 euro eest said 4 väikest raamatukogu: Järvelja, Meerapalu, Ulila ja Välgi kokku 159 uut teavikut: 149 raamatut ja 10 DVD-d.

Komplekteerimiskulu raamatutele 214 584 eurot, mis teeb 80,3% kõikidest teavikutest **Uusi nimetusi** 2803, millest raamatud 2692 (96,3%, mullu 98,9%), auviseid 108, muud 3 eesti keeles 1919 (71,3%), vene keeles 770 (28,7%), inglise keeles 3 raamatut Järelkomplekteerimist oli rohkem, suurendati laste koolikirjanduse eksemplaarsust. Ka venekeelseid raamatuid ostime mõnevõrra rohkem, abiks oli riigi poolt eraldatud lastekirjanduse lisaraha.

Uute raamatute hulgas oli ilukirjandust 1752 (65%) ja liigikirjandust 940 (35%) Eelmisel aastal oli liigikirjandusel veidi suurem osakaal.

Tartumaa raamatukogudes oli 2016. aasta lõpuks 767974 arvestusüksust eri laadi teavikuid Juurdetulek 22 252 eksemplari-arvestusüksust, millest raamatuid 20 979 eksemplari (93%) (mullu 20 708 ja 93,5%).

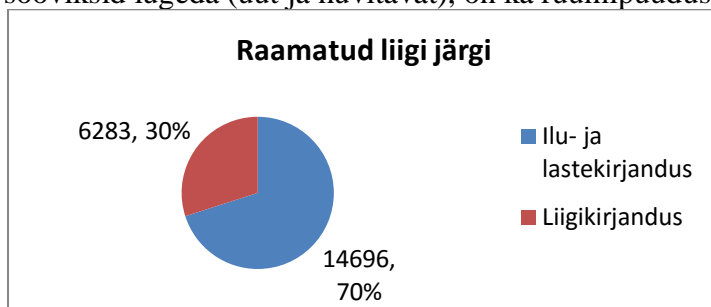
Juurde osteti 0,4 eksemplari 1 elaniku kohta (kahel eelmisel aastal sama)

Komplekteerimiskulu elaniku kohta 5,13 eurot. 1,4 raamatut 1 lugeja/laenaja kohta (mullu 1,1) Raamatu keskmine hind 10,67 (eelmisel aastal 10,29) - koos Loomingu Raamatukoguga Raamatukogud sooviksid rohkem infot, mida osta – raamatututvustusi ja kirjanduse ülevaateid, mitte kaubanduslikku reklaami. Lugejad vaatavad raamatu paksust ja kirja suurust. Soovitakse suurema kirjaga raamatuid. Vaja oleks ka rohkem infot lastekirjanduse kohta – isegi korraliku kirje olemasolul ei ole rahvusbibliograafia kirjes vajalikku infot rahvaraamatukogudele – millisele laste vanusegrupile raamat sobiks jms.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute ostuks oli raha 214 584 eurot, juurde osteti 18 449 eksemplari; muudest allikatest 16 944 eurot ja juurdetulek 2 530 eksemplari.

Annetusi saime peamiselt Hoiuraamatukogust ja pisut ka lugejatelt. Maakonna väikesed raamatukogud ei soovi annetusi, sest ega midagi väga populaarset ei annetata, mida lugejad sooviksid lugeda (uut ja huvitavat), on ka ruumipuudus.

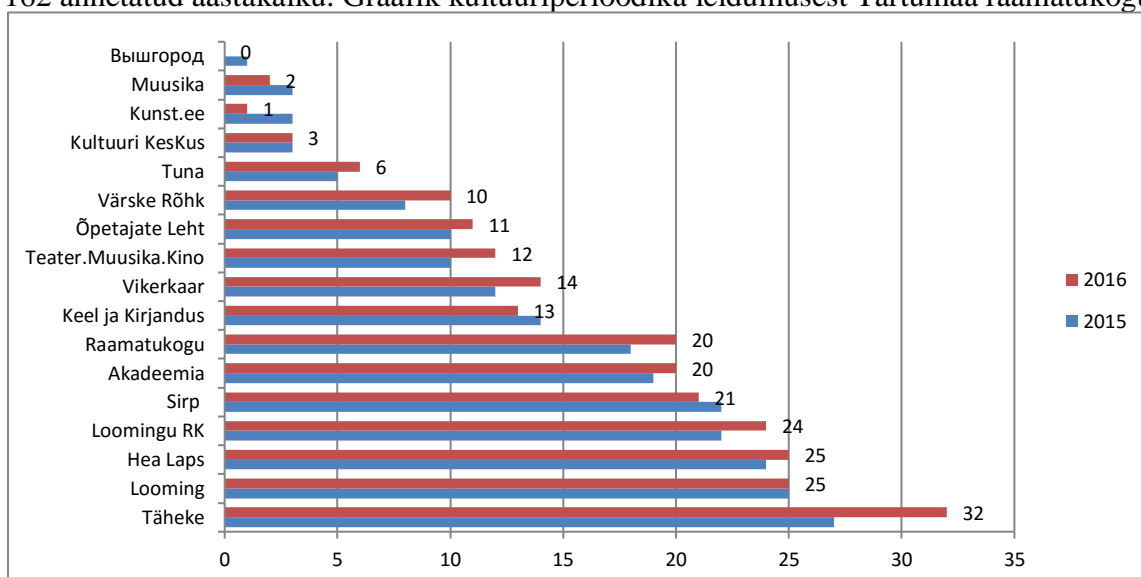

E-raamatuid ei ostetud ega saadud juurde ka muul viisil.

Ka Kõrveküla raamatukogu ei laadinud e-lugerrisse mitte ühtegi uut e-raamatut, 17 e-raamatut, mis ei ole autorikaitse all, on meil lugeris. Oma e-lugeri koos sisuga oleme eelnevatel aastatel laenutanud RVL-ina tutvumiseks teistele maakonna väiksematele raamatukogudele, kuid sellel aastal soovijaid ei olnud. Kes lugeda armastab, see eelistab ikka paberraamatut.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika ostmiseks kulus raha kokku 49 868 eurot; lisandus 1 289 aastakäiku ostudena + 162 annetatud aastakäiku. Graafik kultuuriperioodika leidumusest Tartumaa raamatukogudes:

Suureks probleemiks oli see, et Omniva muutis oma veebikeskkonda ning tellimistingimusi ja raamatukogud ei saanud enam harjumuspäraselt sealt perioodikat tellida. Tellimist muudeti

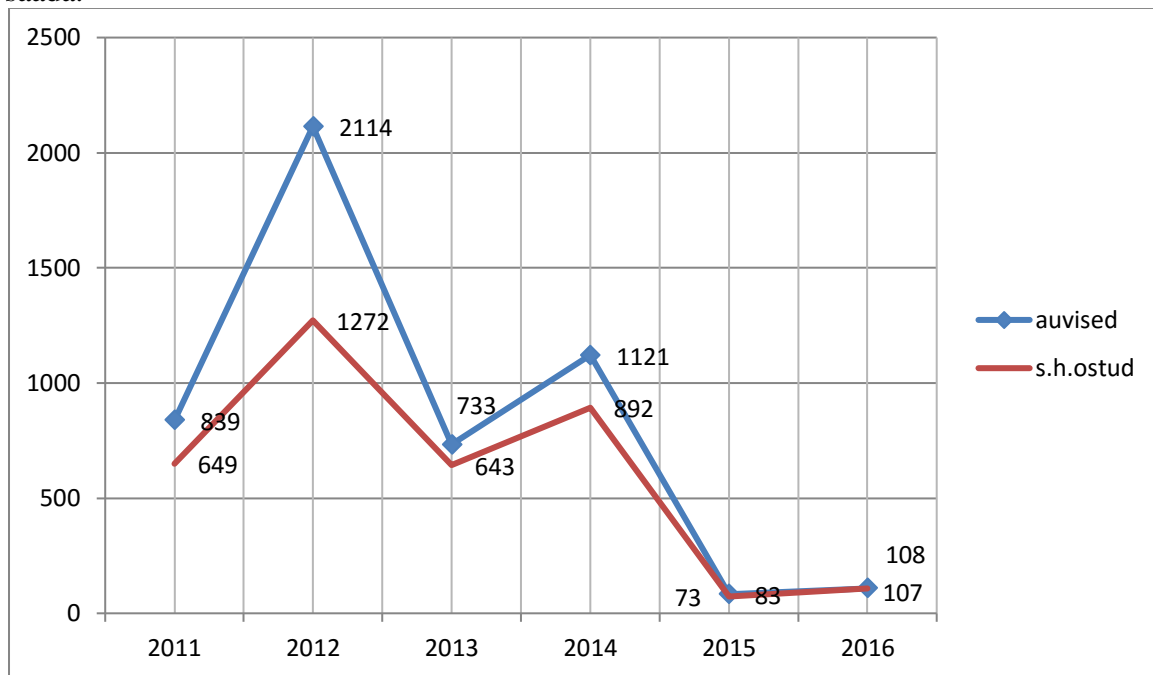
selliselt, et raamatukogud ei olnud enam ärikliendid, nendeks olid ainult omavalitsused, need pidanuksid raamatukogudele andma volitatud õigused tellimiseks, kuid õiguste omajal näiteks ei olnud õigusi kedagi edasi volitada. Püüdsime siis leida muid võimalusi, uus partner oli meie jaoks KE Ajakirjanduse AS. See oli ka ainus kodumaist perioodikat pakkuv keskkond, kus tellimissessioon ei lõpe koheselt pangalingi ja maksmisega, nagu on ka Express Postis, kust tellimiseks ja soodushinnaga kultuuriperioodika saamiseks peab tellimuse saatma e-kirjaga. Kurb, et selsamal põhjusel sai erialaajakirja Raamatukogu vähem tellitud, sest raamatukogudele oli see liiga keeruline ja tülikas – sai tellida vaid Omniva kaudu. Omniva saatis seejärel vallavalitsusse arve, kus rea koodide all kõikvõimalikud Omniva teenused, mille hulgast ei olnud võimalik ära tunda oma perioodika tellimusi – millisele raamatukogule, mis nimetus, milliseks perioodiks telliti.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid lisandus kogudesse 108 eksemplari, 1 174 euro eest. Neist 107 osteti, millest omakorda 10 osteti riigikogu eraldatud lisarahaga eest, ilma lisarahata ei oleks neid ilmselt ostetud. 1 annetati.

Auviseid oli rohkem aastal 2012, kui anti sarjadena välja eesti filmikunsti paremik ja aastal 2014 lastefilmide paremik, eriti oluline oli raamatukogude jaoks, et neist enamusel oli ka laenusluba. Viimastel aastatel ongi seetõttu auviste vastu huvi vähe.

Varasemast rohkem tuntakse huvi audioraamatute ostmise vastu, kuid neid on väga vähe saada.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Kustutati kogudest 48264 eksemplari (kustutati rohkem kui 2 korda enam, kui juurde tuli) Inventuure tehti 2016. aastal Kõrveküla raamatukogu Härma haruraamatukogus, jätkus Lohkva raamatukogus. Likvideeriti Kureküla raamatukogu ja Meerapalu raamatukogu (tehti ka inventuur), 8249 raamatut kanti maha, ülejäänud võeti uuesti arvele Järvelja ja Meeksi raamatukogudes, valitud raamatud anti üle teistele raamatukogudele.

Kustutamisi on toimunud 28 raamatukogus, kusjuures väikeses Välgi raamatukogus 6205 eksemplari – see on suurem osa fondist, sest koliti oluliselt väiksematesse ruumidesse, Lähte Ühisraamatukogus eemaldati fondist 7008 eksemplari.

Kustutatud raamatuid viidi pansionaatidesse-hooldekodusse, pandi ka tasuta vabalt võtmiseks lugejatele, Kõrveküla ja Rannu raamatukogud viisid trükimuuseumisse taaskasutuseks. Kataloogisime tublisti teavikuid – peamiselt venekeelseid, aga ka eestikeelseid, mille kirjet Rahvusraamatukogus ei ole. Koostasime keskmise taseme kirje koos liikide-märksõnadega, parandasime andmebaasi, kaotasime-koondasime hulganisti dublettkirjeid., Urram ei võimalda arvulist kirjestatistikat.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Muudatused teeninduskorralduses ja teenustes, sh e-teenused.

Raamatute tagastuskastide paigaldamine Elva Linnaraamatukogus leidis kasutajate heakskiidu ja aktiivse kasutamise. 2017.a. jaanuarist on raamatute tagastuskast ka Kõrveküla raamatukogul.

Lugejate rahulolu-uuring toimus Elva Linnaraamatukogus 2016.a. veebruar/märts. Küsimustele sai

vastata Google Forms keskkonnas internetis ja paber kandjal. Vastas 169 lugejat.

Lugejauuringust selgus, et üldiselt ollakse raamatukoguga ja siin pakutavaga rahul. Peamine külastuse eesmärk on raamatute laenutamine, kirjanduse otsimine vajalikul teemal ja perioodika

lugemine. Kirjanduse valik raamatukogus sai lugejatelt hindeks hea, väga heaks pidas 62 ja rahuldavaks 14 vastanut. E-raamatuid pidas vajalikuks 53 vastajat, 101 ei pidanud vajalikuks. Küsimusele millistel raamatukogus toimuvatel üritustel sooviksite osaleda said enim punkte näitused ja kohtumised kirjanikuga. Järgnesid loengud aktuaalsetel teemadel. Koolituste osas sooviti enim arvutikoolitust, 44 vastajat kirjutas, et ei vaja koolitusi.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine. AIP-i kasutamine.

Arvutitöökohti kokku kasutajatele 75, AIP- kasutajate arv Urramis 6483, neist lapsi 2032, lisaks Elva Linnaraamatukogu AIP-s registreeritud külastused 5611, kokku 12094.

Kohalike omavalitsuste volikogude ja vallavalitsuste avalikud dokumendid on raamatukogudes kas paber kandjatel või digitaalsel kujul kättesaadavad.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2015	Lugejad 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	15936	15158	-778
Sh keskk	714	764	+50

Raamatu-kogu	Külastused 2015	Külastused 2016	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2015	Virtuaal-külast. 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	259935	255247	-4688	130414	181287	+50873
Sh keskk	28412	30265	+1853	18780	18890	+110

Raamatu- kogu	Laenut-d 2015	Laenut-d 2016	Muutus (+-)	Päringud* 2015	Päringud* 2016	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	491697	489891	-1806	8690	10029	+1339
Sh keskk	21865	22466	+601	2979	3219	+240

Kokkuvõttearvudes toimus kasutajate, külastuste ja laenutuste arvu langus, keskraamatukogus kõik

näitajad suurenesid. Kasutajate arv suurenes Kambja, Külitse, Nina, Nõo, Piirissaare, Roiu, Rõngu,

Teedla, Koruste, Valguta, Tõrvandi, Vedu, Võõpste, Välgi raamatukogudes. Laenutuste arv suurenes Alatskivi, Ilmatsalu, Koosa, Laeva, Luke, Lohkva, Meeksi, Melliste, Nõo, Piirissaare,

Puhja, Ulila, Uula, Rannu, Teedla, Valguta, Tõrvandi, Vara, Varnja, Võnnu, Võõpste raamatukogudes. Kasutajate arvu vähenemist mõjutas ühe põhjusena ka raamatukoguprogrammis

lugejate registreerimisel tehtud muudatused. Suurt mõju avaldab maaelanikkonna vananemine ja

vähenemine Tartu linnast kaugemal olevates omavalitsustes. Laenutuste koguarvust moodustas

56,7% ilu- ja lastekirjandus, 23,9 % perioodikaväljaanded, 3,7% võõrkeelse kirjandus ja 14,2%

laste laenutused. Ühe Tartumaa elaniku kohta laenutati keskmiselt 9,4 väljaannet,

laenamissagedus oli 32,3; raamatufondide ringlus 0,6 ja raamatukogude kasutajateks oli hõlvatud

29,1% Tartumaa elanikest.

Tartumaa rahvaraamatukogude 2016.a. laenutuste TOP10 täiskavanutele:

1. Mart Sander. Litsid : naiste sõda. Esimene raamat
2. Erik Tohvri. Äri ja armastus
3. Stig Rästa. Minu Kennedy
4. Kalle Muuli. Vilja teine elu
5. Katrin Pauts. Politseiniku tütar
6. Santa Montefiore. Tuletorni saladused
7. Sheila O'Flanagan. Minu ema saladus
8. Helju Pets. Meelespead
9. Erik Tohvri. Hingevõlg
10. Jojo Moyes. Pärast sind

***Infopäringud** (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(55\)](#)).

Intensiivistus töö infopäringute registreerimisel 10029, võrreldes eelmise aastaga 1339 võrra rohkem. Suurenes ka virtuaalkülastuste arv 50873 võrra.

Koostöös ETKA Andrasega toimus täiskasvanud õppijatele raamatukogudes teavituskampania

Kingi võimalus!

4.3 RVL teenindus

RVL teeninduse arvulised näitajad vähenesid võrreldes eelmise aastaga.

Saadi tellimusi 4091, – 1250, neist täideti 4073, telliti teistelt raamatukogudelt 3783, - 1583, neist saadi 3758.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Ühinenud kooli- ja rahvaraamatukogudes on komplekteerimisel prioriteetideks eesti kirjandus, Lastekirjanduse Teabekeskuse poolt soovitatav, kohustuslik kirjandus ja uudiskirjandus. Püütakse tagada lastele kohustusliku kirjanduse kättesaadavus, vajadusel tellitakse suuremas eksemplaarsuses, eelistatakse nende valdkondade raamatuid, mis on lastele õppetööks vajalikud ja arvestatakse ka väljaannete populaarsust.

Täiendavalt riigieelarvest eraldatud summa 2277 eurot laste- ja noorteväljaannete komplekteerimiseks jagati võttes aluseks lastetöö näitajad ja konkreetsete raamatukogude vajadused 17-le raamatukogule summades 100-200 eurot raamatukogu kohta. Toetuse saanud raamatukogud kasutasid saadud summat eelkõige eesti autorite lasteraamatute ja laste teatmekirjanduse

komplekteerimiseks. Raamatukogud märgivad, et tänu toetusele on nendes raamatukogudes nüüd

lasteraamatute valik avardunud ka tulevastele lugejatele mõeldes.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2015	Lug-d 2016	Muutus (+/-)	Külast-d 2015	Külast-d 2016	Muutus (+/-)	Laenut 2015	Laenut 2016	Muutus (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	4931	5064	+133	100914	101998	+1084	66380	64268	-2112
Sh keskk	353	401	+48	22433	23191	758	5370	5953	+583

Lastest raamatukogu kasutajate arv on suurenenud 133 võrra, külastusi 1084 rohkem, kahjuks laenutuste arv on vähenenud 2112 võrra. Koolides asuvad raamatukogud mainivad, et lastele meeldib raamatukogudes vahetundide ajal aega veeta, aga laenutamine ei ole intensiivne, sirvitakse raamatuid ja ajakirju, kasutatakse isiklikke nutiseadmeid, suheldakse omavahel. Teatud osa lastekirjanduse laenutusi teevad lapsevanemad registreerimata last lugejaks, seda peetakse lihtsamaks võimaluseks, et kõik laenutused oleksid ühes kohas ja ülevaade lihtsam.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Kõrveküla raamatukogul puudub eraldi lasteteeninduse osakond, lasteteeninduse analüüsil on aluseks võetud suuremate lastest kasutajate arvuga raamatukogude hinnangud.

Alatskivi raamatukogu kirjutab aruandes, et valdava osa aastast tegeleti projektiga „Lugedes

lossi,” milles kasutati ära kodupaiga omapära kuni Juhan Liivi „Varjus” tegutsenud väikese Villuni,

kes sai tuge ja innustust kirjasõnast ja leidis tänu sellele tee kaunisse Murumäe mõisasse. Samuti

nenditakse, et tänapäeva lapsele on vaja pisut materiaalselt innustust, võistluslikku momenti ja kodu

ning kooli tuge, et panna ennast proovile ja väljakutsega lõpuni minna

Elva Linnaraamatukogu lasteteeninduse aruande osas sisalduvad laste lugemisharjumuse kujundamiseks ja arendamiseks kasutatud kaudsemad ja vahetumad viisid 2016.aastal, näiteks näitused ja väljapanekud raamatutest, et tutvustada raamatuid, mida riulis ei märgata; üritused, et

muuta raamatukogu laste jaoks atraktiivsemaks; üritused, et tutvustada kirjandust (viktoriinid, mängud); raamatukogutunnid raamatukogu tutvustamiseks; spontaansed vestlused raamatutest siin

olevate lastega (mis neile meeldib, mis raamatuid meie soovitame, mis olid meie lapsepõlve lemmikud jne); kohtumised kirjanikega; küsime lastelt, mis neid huvitab ja aitame sobivat kirjandust leida; koostöö õpetajatega tundideks vajaliku lugemismaterjali leidmisel.

Kambja raamatukogu arvamus: Lugemisharjumusi on raske, et mitte öelda võimatu kujundada,

kui lapsed ja noored raamatukogusse ei tule ja vabatahtlikult raamatuid lugeda ei soovi.

Raamatukogu ei suuda katkestada ega väärata nutiseadmete meelelahutusliku kasutamise võidukäiku, sest lugemine nõuab lapselt-noorelt paraku keskendumist ja vaimset pingutust.

Kui on teada, et lapsevanemad võitlevad juba õpetajatega selle nimel, et lastele vähem ja õhemaid

raamatuid lugeda antaks, siis raamatukoguhoidjal on veelgi keerulisem valitsevat mentaliteeti muuta. Kui aus olla, siis lugemisaktiivsuse õhutamiseks korraldatavate ürituste ja tegevustega suudetakse mõjutada ehk neid lapsi-noori, kes juba loevad, mitte neid, kes sellest eemale hoiavad.

Kuuste raamatukogus hinnatakse koostööd kooliga. Planeeritakse ja korraldatakse koos raamatukogutunde ja üritusi. Laste lugemisharjumuste kujundamise peamist võimalust näeb raamatukogutöötaja raamatukogu ja kooli, aga ka lasteaias ühistegevuses. Ka raamatute eksemplarinnappustki leevendab hästi sujuv koostöö õpetajatega: vaadatakse koos läbi vajaliku autori või teema (loomalood, lastekriminullid, lasteluule, reisiraamatud, rahvaste muinasjutud jm)

raamatukogus leiduvad eakohased teosed, kontrollitakse, kas neid jagub kõigile, sobitatakse individuaalselt laste lugemisoskusega. Aasta jooksul viidi läbi 33 raamatukogutundi. Tõhus koostöö

on ka lasteaiaga.

Tõrvandi raamatukogu nendib, et raamatukogu populariseerimine laste seas on neil igati õnnestunud. 2016. aastal oli seda näha nii vahetundidel kui ka pärast tunde: tohutul hulgal kohal-

aga ka kojulaenutajaid, WiFi kasutajaid, õppijaid, mängijaid. Varasemast tihedamalt tuli öelda, et

raamatukogu on täis, kõik 429 sama ruumipuuduses vaevleva maja õpilast korraga raamatukokku ei

mahu. Lapsed armastavad raamatuid, lugemist, uute teadmiste saamist. Eriti selgeks saab see siis, kui saabuvad uued ajakirjad või kastiga uued raamatud. Seda õhinat, mis lapsi siis tabab, peab

hoidma. Selleks on vaja tagada rahastus, et raamatud, just uued raamatud, oleksid lastele kättesaadavad. Ajal, mil rohkelt loeti, olid raamatud odavad ja kättesaadavad. Praegu jäävad paljud

uued raamatud küla- ja kooliraamatukogudesse saabumata mitte huvi-, vaid rahapuudusel. Seega ei

ole täiskasvanutel mitte mingisugust õigust öelda, et lapsed ei ole raamatutest huvitatud. Leian, et

haridus- ja kultuuriministeerium peaksid töötama selles suunas, et kõigil lastel oleks juurdepääs

uuele laste- ja noortekirjandusele.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused.

Traditsiooniline Tartumaa lasteraamatupäev „Nali naljaks”, seekord juba 15. sai teoks koostöös

Tartu valla raamatukogudega ja toimus Kõrvekülas, lastega kohtus lastekirjanik Ilmar Tomusk, eelnevalt toimusid laste lugemishuvi äratamiseks erinevad konkursid kirjutamises, joonistamises ja meisterdamises. Raamatukogud korraldasid lastele ja noortele palju erinevatel teemadel üritusi, kohtumisi lastekirjanikega, raamatunäitusi, ettelugemisi, raamatutunde, kirjandus- ja teemaõhtuid, väljasõite ja matku. Enamik raamatukogusid korraldas koostöös omavalitsustega või eraldi beebiraamatute „Pisike puu” kätteandmisüritusi. Toredaks algatuseks on Lohkva raamatukogus (Luunja vallaraamatukogu) lastele korraldatav loovustuba kord nädalas ja RAMSIK, mis on Luunja valla lasteraamatukogutund, kus lastel on võimalik iga kuu viimasel laupäeval leida huvitavat tegevust läbi raamatute, kunsti, meisterdamise, teatri jm. kaunite kunstide kaudu. Lisaks annetati raamatukogule mänguväljak.

LISA 4 (Üritused ja teemad)

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Järvselja	10	86	3
Kallaste	12	18	2
Koosa	7	42	1
Laeva	15	159	2
Luke	11	51	1
Nõgiaru	10	37	2
Tõrvandi	2	2	1
Vedu	2	8	1
Võõpste	11	55	1
Välgi	22	188	2

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kodijärve Kodu/Kambja	12	20
Hooldekodu Härmalõng	12	184

Raamatukogud on pakkunud raamatulaenutust ja –tutvustust.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

4.6.1 kohalikul

Raamatukogude teeninduspiirkonnas tehakse koostööd õppeasutuste, seltside, muuseumide, sihtasutuste, koguduste, külamajade, omavalitsustega erinevate ürituste korraldamisel nagu kirjandusõhtud, luuleklubid, kirjanduskohvikud, rändnäitused, kohtumised tuntud inimestega jne.

4.6.2 riiklikul

Koostöö Kultuuriministeeriumi ja Riigikogu erakondade esindajatega (Riigikogu liikme

Peeter

Ernitsa initsiatiivil koostati projekt Tartumaa väikeste raamatukogude toetamiseks).

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Suheldakse sõprusomavalitsuste ja raamatukogudega Soomes, Leedus, Lätis.

Peamised koostööpartnerid 2016.aastal olid: Kultuuriministeerium, Eesti

Rahvusraamatukogu,

Tartu Maavalitsus, Tartu Linnaraamatukogu, Tervise Arengu Instituut, ETKA Andras, TÜ Infoteaduste Instituut, TTÜ Mektory, Eesti Lastekirjanduse Keskus.

Tartu maakonnas on raamatukogude tegevust toetavad isikud ja asutused Tartu Maavalitsusest

Reno Laidre, Annely Vösaste, Astrid Hallik, Riina Sepma, Lea Saul, Arved Sarapuu; Tartu Linnaraamatukogust Asko Tamme, Linda Jahilo, Ewa Roots, Ädu Neemre; Tartu Linnamuuseum, Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp, Väino Koorberg, kirjastus Grenader, SA Alatskivi loss ja kõik Tartumaa omavalitsused eesotsas Tartumaa Omavalitsuste Liiduga.

Mäluasutused, kellela raamatukogud ei kujutaks ette koostööd on Riigiarhiiv (vajalike fotode ja isikute leidmiseks, virtuaalnäituste külastamine), Eesti Rahvusraamatukogu digiarhiiv, Eesti Teatri-ja Muusikamuuseum, Eesti Kirjandusmuuseum.

Näiteks **Luunja valla raamatukogudel** on kohalikku elu puudutav digikogu (Eesti Filmiarhiiv, ERR ja Jüri Kuiv). Lisaks kogutud ja osaliselt digitaliseeritud fotomaterjal Luunja valla ja siinse paikkonnaga seotud inimestest. Digikogu korrastamine (sh pidev täiendamine) raamatukogude arengukava rakenduskavas. Samuti püsinäitus “Kodukandi kirjarahvas”, kuhu kogutakse kõike kohalikku elu ja inimesi puudutav kirjandus. Raamatukogud abistasid koostajaid Luunja valla juubeliraamatu tegemisel, pakkudes raamatukogudes kogutut ja säilitatut ning töötuba raamatu toimetusele. **Lohkva raamatukogu** osaleb igal aastal ka K. E. Söödi lasteluule preemia väljaandmisel (žürii, nominentide seast laste lemmikute valimine ja kirjanduspäeval eeskavas esinemine). **Melliste raamatukogu** selle aasta märksõnad olid Külapassid (kohapärimuse talletamine ja jagamine, kodukohatunde süvendamine), „Mõttevärav“ (eri põlvkondi liitev, kodukandi inimesi siduv ning inimeste loomingulisust õhutatav projekt) ja Muinastulede öö (pärimiskultuuri kestmine tänases päevas, traditsioonide edasikandumine ja kodupaiga väärtustamine). **Kuuste raamatukogu** osales külustusmängus ”Ununenud mõisad”, mille eeltöona

koostati näitus mõisa ajaloost ning Vana-Kuuste kultuuriloost ning Kuuste kandiga seotud kirjandusest. Raamatukoguhoidja töötas külustuspäevadel giidina. **Külitse raamatukogu** juhataja

kirjutas Ülenurme gümnaasiumi poolt koostatud raamatusse „Matsi talust lennuakadeemiani“ artikli „Külitse raamatukogu – vaimutoidu varaait aastast 1944“. **Puhja raamatukogud** osalevad MTÜ

Puhja Aja Mälu tegemistes ja Ulila raamatukogu tegeles Puhja kihelkonna rahvapärilise kogumisega, **Rannu raamatukogu** initsiatiivil paigaldati Rannu parki kirjanik Mats Traadi pink,

lisaks toimus teemakohane ettekandetund. **Tõrvandi raamatukogu** oli seotud peamiselt kahe suurema kohalikku pärandit jäädvustava ettevõtmisega: Ülenurme külapäeva näituse ja Ülenurme

valla hariduselu 250. aastapäevale pühendatud kogumiku artikli kirjutamisega.

Vedu raamatukogu suuremaks piirkondlikku pärandit tutvustavaks sündmuseks oli MTÜ Tartu Rattamatkad 89 ratturi retk Vedule, mille kultuuriprogrammi raames pakuti Jaan Kaljuvee loomingut näitust raamatukogus ja tema koduaias, aga ka ekskursiooni kohalike

vaatamisväärsuste juurde (sh. ohvripärn, kõrts, mõisahooned). Seoses Tartu valla 25.juubeliga sai teoks reis koduvalla kultuuri ja ajaloolistesse paikadesse koos ajalooõpetaja Viivi Rohtlaga. Väisati Tammistu, Saadjärve ja Kukulinna mõisaid, Mait Metsanurga, Jaan Koorti, Richard Antiku ning Herman Halliste kodukohta, Soomepoiste lahingupaiku ning presidendi aumärgi saanud koduaedu. **Võnnu raamatukogus** toimus koostöös Võnnu Keskkooli ja Eesti Kirjandusmuuseumiga Lemming ja Ilse Rootsmäe raamatu „Võnnu kihelkonna kohanimed ja minevik“ esitlus. **Järvselja raamatukogus** tähistati kanneldaja August Tähnase 105. sünniaastapäeva külaskäiguga tema kodutallu. Üritusega Maarjamaa laulud tähistati vabariigi taasiseseisvumispäeva, elustati Henrik Visnapuu luule- ning Aksel Tähnase muusikapärandit, esinesid Katri Aaslav-Tepandi ning Carmen Tabor. Üritus oli eriliselt ajalooõnguline seetõttu, et toimus endises palvemajas, kus Henrik Visnapuu töötanud. **Kambja raamatukogu** kodu- ja kultuurilooringis toimusid Endla Langeli loeng-ettekanded Karl Rammi ja Gustav Wulffi, Fred Jüssi, Gunnar Aarma, Aili Paju ja Uno Naissoo elust ja tegevusest.

Mitmed raamatukogud kasutasid Soome Instituudi pakkumist ja laenutasid sealt rändnäitusi erinevatel teemadel.

Raamatukogudes korraldati kokku 296 näitust, 587 väljapanekut, 433 üritust, millel oli 10902 osavõtjat. Raamatunäitusi ja -väljapanekuid korraldati põhiliselt kirjanduslike- ja ajalooliste tähtpäevade teemadel. Lisaks korraldasid raamatukogud veel kunsti-, foto- ja käsitöönäitusi. Merekultuuriaastale oli neist pühendatud 85. Kõrveküla raamatukogu algatusel koostati rändnäitus

”Mere kutse”, mida on eksponeeritud aasta jooksul Eestimaa raamatukogudes, kultuurikeskustes,

haridusasutustes. Kirjanikest, kunstnikest, kultuuri- ja avaliku elu tegelastest kohtusid raamatukogudes lugejatega Aidi ja Ott Vallik, Ilmar Tomusk, Siiri Laidla, Peeter Ernits, Doris Kareva, Livia Viitol, Kristina Ruder, Valdur Mikita, Malle Pärn, Mikk Sarv, Heli Künnapas, Väino

Laisaar, Ahto Kaasik, Nelli Abašina-Melts, Tiia Toomet, Roy Strider, Alar Sikk, Terje Puistaja,

Ilmar Särg, Juhani Pütsep, Kadri Ilves, Eeva Park, Toomas Vint, Peeter Helme, Vallo Ehasalu, Igor

Skalkin, Margus Rump, Kadri Novikov, Kaidi Kriisa, Uku Joassoon, Mikä Keranen, Heiki Vilep,

Anti Saar, Armin Kõomägi, Heie Treier, Olavi Ruitlane, Jürgen Rooste, Maarja Kangro, Julia Mironova, Triin Soomets, Indrek Koff, Anti Sünter, Urmas Kalla.

Tõrvandi raamatukogu juhataja arvamus ürituste korraldamisest: Et üritusi korraldada, on vaja rahalisi vahendeid, mida aga raamatukogudel ei ole piisavalt. Tõrvandi raamatukogu kogemus

ütleb, et üritus, mis pole ühekordne, vaid toimub sarjana kindlal ajal, ei pea pealtvaatajate mittetuleku pärast kartma. See aga tähendab, et selleks on vaja raha. Aastane summa, mis kulub

üritustele, kus külas on ka kirjanikud, käib raamatukogudele üle jõu. Lahenduseks on projektid.

Projektid on aga ühekordsed, ajutised, mida sellised üritused olla ei tohiks. Üheks lahenduseks

võiks olla riiklik rahastus. Kui praegu eraldab riik raamatukogudele raha teavikute ostuks, siis eesti

kirjandus ja kultuur võidaksid, kui riik eraldaks raha ka üritustele, kus kirjanikud tutvustavad ennast

ja oma loomingut. Nii võidaksid nii kirjanikud kui ka lugejad.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Kasutajakoolituste arv 2015/2016 301 / 540 +239

Koolitustel osalenute arv 2015/2016 2693 / 2696 +3

Näiteks **Alatskivi raamatukogu** mainib, et uudseks võib pidada erinevate käsitöölaste õpitubade toimumist raamatukogus. Iga koolitusega kaasnes vastava teema raamatunäitus ja tutvustus. Koolitajad olid enamasti leitud piirkonna lugejate hulgast. **Vara raamatukogu** korraldas neli koolitust savikojas voolimisest ja glasuurimisest.

Elva Linnaraamatukogu peamisteks sihtrühmadeks on 1.-6. klassi õpilased ning lasteaialapsed.

Koostöös õpetajatega toimusid raamatukogutunnid 1.- 6. kl. õpilastele ning lasteaialastele raamatukogu tutvustavad külaskäigud. Teemad : raamatukogu tutvustamine, kasutamise reeglid,

laenutamine, fondi koostis ja paigutus, teatmeteosed ja nende kasutamine, erineva žanriga raamatute

otsimine, loodusraamatute tutvustamine. **Kuuste raamatukogu** näitel raamatukogutundide teemad:

Uurime Nukitsa konkursi raamatuid

Mood ja õmblemine: lõigete otsimine ja kasutamine (Burda, Käsitöö)

Kirjandusrühmitus Siuru, Marie Under

Koomiksid ja karikatuurid

Kuldsed kuuekümnendad; kassetipõlvkonna luuletajad

Kriminaalkirjandus; teoste otsingud raamatukogus

Reklaami mõjutusvõtted (tööleht, otsingud ajakirjandusest)

Tahan teada. Nuputamisülesanded ja info otsimine

Teatmeteoste kasutamine

Minu lemmikraamat. Andmed raamatu tiitellehtedel

Tere, raamatukogu! Esmane tutvus raamatukoguga, lugejaks vormistamine

Muinasjututund. Kas tunned neid tegelasi? Pildiviktoriin

Vahva kirjanik Roald Dahl 100; info leidmine stendilt, ajakirjandusest ja raamatutest

Kuidas toimub töö raamatukogus: süsteem ja liigituspõhimõtted

Kuidas leida sobivat luuletust?

Maailma eeposed ja nende ümberjutustused

„Kalevipoeg“ – erinevad väljaanded, paroodiad, travestia, Kalevipoeg kunstis

Probleemid tänapäeva eesti noorsookirjanduses; annotatsioonid. Kokku 33 raamatutundi.

Enamike raamatukogude aruannetes on mainitud koolituste teemadena täiskasvanutele põhiliselt arvuti-, ID kaardi ja nutitelefone kasutamist, info otsimist erinevatest andmebaasidest, näiteks teemad: DIGAR-i kasutamine, otsingud teiste raamatukogusüsteemide andmebaasidest, raamatuvahetusgrupiga liitumine, digiallkirjastamine, e-posti konto loomine ja haldamine, tuludeklaratsiooni täitmine, maksete tegemine, bussipileti ostmine, pensioniga seotu, tervisetõendite täitmine ja arstijärjekorda registreerimine.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamisteks kanaliteks raamatukoguteenuste tutvustamisel on kodulehed, blogid, FB kontod, omavalitsuste häälekandjad nii paberil kui internetis, infolehed, järjehoidjad, voldikud, ürituste

teadaanded kuulutustulpadel. Kambja raamatukogu märgib, et tagasiside alusel tundub, et üha

tõhusam infokanal on FB, sest nutitefonist veebilehti eriti ei vaadata.

Kodulehti ja blogisid on raamatukogudel 28, neist ainult kohaliku omavalitsuse kodulehel 16, interaktiivsete teenuste arv oli 24, raamatukogudepoolsete postituste arv 1027, suurenes võrreldes

eelmise aastaga 140 võrra, virtuaalkülastuste arv 181287, suurenes 50873 võrra.

Tartumaa raamatukogud on leitavad Kõrveküla raamatukogu kodulehel <http://tmk.tartuvv.ee>.

Lisaks on kodulehed ja blogid järgnevatel raamatukogudel: Elva Linnaraamatukogu

<http://raamatukogu.elva.ee/>, Laeva raamatukogu <http://raamatukogu.onepagefree.com/>,

Lohkva raamatukogu <http://www.luunja.ee/lohkvark/>, Tõrvandi raamatukogu

<http://www.tõrvandiraamatukogu.ee>, Ülenurme raamatukogu <http://www.ylenurme.lib.ee/>,

Tartu valla raamatukogud (Äksi, Vedu, Kõrveküla, Lähte) <http://raamat.tartuvv.ee/> , Roiu

raamatukogu <http://roiuraamatukogu.blogspot.com.ee/>, Võõpste Raamatukogu

<https://v66psteraaamatukogu.wordpress.com>

Facebooki kontode, nii raamatukogude kui isiklike kontode kaudu informeerivad kasutajaid ürituste toimumistest, uute raamatute saabumisest, raamatukogude tööaja muudatustest, üldistest kirjandus-

ja kultuurisündmustest Alatskivi, Rannu, Kambja, Kavastu, Kõrveküla, Lohkva, Lähte, Melliste,

Roiu, Rõngu, Võõpste ja Ülenurme raamatukogud.

Kambja ja Rannu raamatukogude direktorid toimetasid omavalitsuste infolehti, kaastööd omavalitsuste häälekandjatele tegid enamus raamatukogude töötajaid. Külitse, Tõrvandi ja Ülenurme osalesid väljaande Ülenurme hariduselu 250 koostamisel.

4.9 Andmebaasid.

Kodulehtede vahendusel pakutakse elektroonilise kataloogi Urram kasutamist ja viidatakse teistele otsingüsteemidele ja andmebaasidele.

Tartumaa kodulooandmebaasi U3-s täiendati 126 kirjega, kirjete arv aasta lõpul 1895. Kirjeid lisasid Elva, Kõrveküla ja Laeva raamatukogud.

5. 2017. aasta tegevused

Seoses omavalitsuste ühendamistega on reaalne, et toimuvad muutused ka raamatukogude toimimistes. Raamatukogud peavad olema valmis muutusteks, oma olemasolu ja vajalikkuse tõestamiseks. Omavalitsuste ühinemine viib Tartumaalt ära Meeksi valla ja Meeksi raamatukogu,

Tartumaa omavalitsustega liitub osa Palupera valda ja Hellenurme raamatukogu. Riik kavatses liita

Jõgevamaa Pala valla Kodavere- Peipsiääre vallaga ja Tabivere valla Tartu vallaga, mõlemas vallas

on kaks raamatukogu, mis kasutavad raamatukoguprogrammi RIKS. 01.01.2018 lõpetavad tegevuse

maavalitsused, aasta jooksul peab selguma, milline institutsioon hakkab koordineerima

maakondlikke kultuuriüritusi ja töötajate tunnustamist.

Kokkuvõttes võib öelda, et järgnevat aastat kujunevad raamatukogudes lahenduste otsimise aastateks, et uutes tingimustes lugejateeninduseks paremaid lahendusi leida.

2017. aastaks on planeeritud teabepäevade, kirjandusürituste ja õppereisi korraldamine järgnevalt:

15.02. Teabepäev raamatukogutöötajatele: haldusreform, rahvaraamatukogude statistika ja seadus

16.03. 3.-4. kl. kirjandusmängu eelvoor Tartu Linnaraamatukogus

30.03. ETKA Andrase piirkondlik koolituspäev Tartus
31.03. XVI Tartumaa lasteraamatupäev Mellistes
18.-20.05 .Õppekursioon ja ühine teabepäev Saaremaa raamatukogudega
07.06. Teabepäev - Rahvusarhiivi ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooli rk. külastused
06.09. Teabepäev - mälu treening raamatukoguhoidjatele Kõrveküla raamatukogus
13.12. Aastalõpu koolituspäev Kallastel - Kallaste ajalugu ja kultuur

Koostajad Merle Aas, Hele Ellermaa

Hele Ellermaa
Direktor